

___NAZERANIE

3 Vladimíra Komorovská
Kto komu vlastne slúži?

10 Tibor Kočík
Básne

13 Lenka Sabová
Exit a exitus,
Rozlúčka s (ne)slobodou

___KONFRONTÁCIE

18 Ladislav Čúzy
Vilikovský nikdy nesklame

20 Mikuláš Jarábek
Telo v príbehu, hlava na cestách

___ROZHOVOR

24 Lenky Paučovej s Ivom Pospíšilom
V slavistike je veľa vecí treba
zásadne zmeniť

32 Přemysl Havlík
Fenomén posmrtného portrétu
ve fotografii

___PREKLAD

43 Vladimíra Komorovská
Saint-Ex – princ z inej planéty

53 Antoine de Saint-Exupéry
Básne z ranej tvorby

57 Mária Macková
Literárna komunikácia
Pavla Straussa

64 Hana Launerová
Inkubátor a iné básne

68 Etela Farkašová
Posledný scenár

___ARCHÍVNY VÝBER

81 Vladimíra Komorovská
Z histórie AOSS III.

___KNIHY MESIACA

94 Iva Pospíšila

___RECENZIE

104 Peter Naščák – Detektívny
„ekoromán“ pre deti
(Peter Weiss: Tajomný mlyn
v Karpatoch)

106 Zlata Matláková – Objatie slo-
vom bez zdvihnutého prsta
(Ed. Viera Benková, Etela
Farkašová: Jednozubý úsmev)

109 Ján Maršálek – Cena
vernosti, cena zrady
(Blažej Belák: Hrnčiarovo
pole)

110 Patrik Šenkár – Neúprosne
hrádze života
(Peter Andruška: Viem,
že si tu)

113 Ján Gallik – Spiritualita
v našej súčasnej poézii
(Jana Juhásová:
Od symbolu k latencii)

___GPS (GLOSÝ, POSTREHY,
SPRÁVY)

116 Tento svet už krajší nebude

120 V pavučine zla

122 Divadlo, ktoré nestarne

124 Literárne „pulp fiction“ /
Temnota číha na každom rohu

128 Citát na záver

» ___ *Kto komu vlastne slúži?*

Kam speje umelecká a kultúrno-spoločenská činnosť strešnej spisovateľskej organizácie AOSS, ktorá na jednej strane rešpektuje diferencovanú literársku societu a na druhej strane zabezpečuje jej štruktúrovanú celistvosť, resp. zamedzuje jej prílišnej roztrieštenosti, a ktorú v ponovembrovej eufórii z nastolenej slobody a demokracie zakladali nadšenci štyroch členských svojbytných a rovnoprávných zoskupení?, čoraz častejšie si kladiem nástožčivú otázku, odkedy ma členovia Rady AOSS zvolili za jej štatutárnu zástupkyňu a poverili chrániť jej prirodzené záujmy v nádeji či presvedčení, že dohliadnem na jej nevyhnutné potreby a opodstatnené požiadavky, čo sa javí vcelku jednoducho iba na pohľad, nanajvýš povrchnému pozorovateľovi, lebo z titulu vedúcej, v podstate však nevďačnej funkcie predsedníčky AOSS ma vážne znepokojuje jej nezávideniahodné postavenie, čo navonok akiste vyznieva prekvapujúco až paradoxne vzhľadom na verejne proklamovaný demokratický vývoj v našom štáte, umeleckú nezávislosť či právo na slobodný prejav tvorivých osobností a najmä pretrvávajúcu existenciu Literárneho fondu (LF) i nedávno zrodený Fond na podporu umenia (FPU), ktoré pôsobia v oblasti odnepamäti podvyživej kultúry a oficiálne jej poskytujú morálnu i finančnú podporu, no v skutočnosti nevýslovne komplikujú už aj tak dosť zložitú činnosť, čo by málokto očakával zvlášť od etablovanej, vyše 60 rokov fungujúcej ustanovizne, ktorá sa, žiaľ, nečinne prizera neutešenej a vzhľadom na trvalý deficit zamestnancov doslova žalostnej situácii v AOSS, v akej sama neživorila ani v r. 1954, keď vznikla s ušľachtilým poslaním „v duchu zákona spravovať zverené finančné prostriedky a čo najúčinnejšie ich využívať“, lebo sa nádejne rozvíjala i personálne rozširovala, v prvej fáze získala od ministra kultúry Václava Kopeckého jednorazovú sumu 100 000 Kčs a ďalší prísun prostriedkov jej zaisťovala vládna Vyhláška č. 197/1954 o príspevkoch do kultúrneho fondu, podľa § 13, ods. 4 Vyhlášky č. 110/1953 Zb. prevzala do vlastníctva dom na Štúrovej ul. 8 a do správy Domov slovenských spisovateľov (DSS) v Budmericiach i Klub spisovateľov s pevným predsavzatím plniť funkciu „stabilizujúceho faktora, sociálneho zázemia a duchovného azylu“ tvorcov, čo od samého začiatku hojne využívali starší, dnes už zväčša nebohí kolegovia, požívajúci dlhodobé tvorivé, študijné i cestovné štipendiá, z ktorých bez najmenších ťažkostí odvádzali zdravotné i sociálne, teda nemocenské a dôchodkové poisťné, a v penzijnom veku bežne poberajúci aj mesačné sociálne podpory, o ktorých sa súčasným

literátom s nespornými existenčnými problémami či pokrívajúcim zdravotným stavom môže iba snívať, hoci ne jeden dlhodobo žije pod hranicou životného minima bez minimálnej perspektívy vyklázať z pazúrov hmotnej núdze, v zmysle *Nariadenia vlády Slovenskej socialistickej republiky č. 180/1969 o kultúrnych fondoch* hospodárilo s príspevkami za použité voľné diela Ministerstvo kultúry (MK) a pridelovalo ich fondom podľa potrieb, LF teda dostával 2-percentné odvody z autorských odmien za žurnalistické, umelecké, vedecké a odborné diela, divadelné i filmové diela, ba aj z odmien za umelecké výkony, respektíve interpretáciu slovesných, divadelných i filmových diel v čase, keď autorské honoráre ešte nepodlamovali ľudskú dôstojnosť umelcov a už vôbec ich nevrhali do dehonestujúcej pozície deklasovaných vrstiev, a najmä v období, keď napriek závislosti od štátnych kontrolných orgánov (alebo práve v jej dôsledku?) vyvíjal v úzkej súčinnosti s umeleckými organizáciami širokospektrálnu činnosť, organizačne sa podieľal na celoslovenských literárnych súťažiach, v spolupráci so Slovenskou spoločnosťou prekladateľov umeleckej literatúry a Slovenskou spoločnosťou prekladateľov odbornej literatúry každoročne usporadúval výchovno-vzdelávacie podujatie *Letná škola prekladu*, okrem cien za tvorivú činnosť udeľoval aj odmeny jubilantom a pôžičky tvorcom, pamätníci dosiaľ nezabudli, že od 2. 10. 1970 prináležalo na základe listu MK SSR č. 3675/70 do jeho pôsobnosti vydavateľstvo *Slovenský spisovateľ* i redakcie literárnych časopisov, ktoré stimulovali tvorbu pôvodných umeleckých diel a vzápätí ju vydávali, na čo už, žiaľ, ostali len nostalgické spomienky podfarbené údivom, že v kľúčovej demokracii sa napriek „rozviazaným rukám“ dobrovoľne vzdal prospešných aktivít, ktorých sa v hrozivacej normalizácii ochotne ujal, lebo po novembri 1989 síce pružne zareagoval na prebiehajúce spoločenské zmeny a MK začiatkom roku 1990 akceptovalo jeho návrh na reštrukturalizáciu aj odsúhlasilo jeho prerod na pluralitnú samosprávnú inštitúciu, no keď sa členovia Rady novovzniknutej strešnej organizácie AOSS 12. 2. 1991 obrátili na jeho riaditeľa L. Serdahélyho, aby prerokovali nové materiálne zdroje na pôvodnú literárnu tvorbu, ktorá v trhových podmienkach uviazla v slepej uličke, museli bremeno týchto starostí nakoniec preložiť na vlastné plecia a na podnet *Združenia vydavateľov periodickej tlače* svojpomocne hľadať financie pre AOSS ako nadchádzajúceho vydavateľa literárnych časopisov, čo predznamenalo následný zánik interných redaktorov a redakčnú prácu v trvalom provizóriu, ba v súlade s novelizáciou *Zásad podpornej činnosti SLF* neuspeli ani s požiadavkou sociálne zabezpečiť umelcov v pred dôchodkovom veku, ktorí stratili trvalé zamestnanie a chtiac-nechtiac zvädzali urputný boj o holú existenciu v slobodnom povolání, podarilo sa im vymôcť nanajvýš podporu for-

mou konkrétnych žiadostí o krátkodobé tvorivé štipendium, čo ako-tak spĺňalo svoj účel, kým dosahovalo výšku priemernej mesačnej mzdy, a čiastkovú finančnú výpomoc autorom so zdravotnými ťažkosťami, teda akúsi jednorazovú náplast na páľčivé boľáčky...

Vládne nariadenie č. 337/1990 Zb. nahradil *Zákon č. 13/1993 o umeleckých fondoch*, respektíve o 2-percentných odvodoch od príjmov autorských odmien (§ 5 ods. 1), o 3- až 5-percentných odvodoch od dedičov autorských práv (§ 5 ods. 2), o 1-percentných odvodoch z predajnej ceny neperiodickej publikácie (§ 20 písm. a) i periodickej tlače (§ 20 písm. b) a najmä o 0,5-percentných odvodoch z koncesionárskych poplatkov za služby verejnosti z rozhlasu a televízie (§ 20 písm. e), tvoriacich nezanedbateľný finančný základ (mesačne cca 600 000 Sk, resp. 20 000 €), s ktorým dosiaľ nakladá podľa ľubovôle, čím získal absolútnu nezávislosť od štátu na úkor umelcov, ktorých rafinovane uvrhol do otrockej závislosti, lebo odvtedy nepretržite a vcelku nenápadne redukuje svoju pomoc napriek čoraz nezvládnuteľnejším existenčným pomerom tvorcov i spisovateľských organizácií, už v r. 1992 zrušil dlhodobé tvorivé štipendiá a schválil nový cenník v *Domovoch slovenských spisovateľov* (Budmerice, Timrava v Hornom Smokovci, Bardejov fungujúci do r. 1996), DSS na Ulici B. Němcovej č. 8 si mimobratisklavskí literáti po rekonštrukcii vôbec neuzili napriek schválenej zmluve, ktorú s riaditeľom LF uzatvoril predseda AOSS i SSS, a hoci úspešne zaviedol do praxe výber odvodov podľa kódovníka, symbolizujúcich nevysychajúci prameň finančných príjmov, ba aj vytvoril funkciu metodika kontrolujúceho platiteľov, priebežne skresával dĺžku i výšku tvorivého štipendia, ktoré postupom času prestávalo uspokojovať základné existenčné potreby, ba aj ušľachtilý zámer vytvoriť nadáciu sociálnozdravotnej starostlivosti o zostarnutých i zdravotne postihnutých umelcov a vybudovať pre nich penzión beznádejne stroskotal, akurát otvoril *Domov Ivana Stodolu v Piešťanoch*, kde udeľuje liečebno-tvorivé pobyty s čoraz nižším príspevkom na ambulatnú liečbu, a jednako sa ešte mohol v bilancii v r. 2004, keď oslavoval polstoročnicu, pochváliť úctyhodným zoznamom literátov, prekladateľov, žurnalistov i vedcov poberajúcich slušné tvorivé štipendium v rokoch 1954 – 2003, hoci na prelome dvoch storočí už vlastne spal na vavrínoch a svojou pasivitou (vedome či nevedome?) uvrhol spisovateľské organizácie i produktívnych autorov do bezútešnej situácie, lebo namiesto sústavných škrtov v podpornej činnosti, ktoré puncoval vzletným prívlastkom *novelizácia*, mal poriadne zabojsovať za adekvátnu úpravu *Zákona o umeleckých fondoch*, ktorá sa po desiatich rokoch priam vnucovala, čo podcenil a z rôznych dôvodov nedotiahol do zdarného konca navzdory frapantným spoločensko-ekonomickým zmenám v Slovenskej republike, stojacej na prahu Európskej únie v ob-

dobí, keď viacerí umelci využili veľkodušnú príležitosť odísť v zmysle *Zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení* do predčasného starobného dôchodku a zároveň bezstarostne pokračovať v tvorivých plánoch, keď šikovne vykĺzli z úkladnej pasce, do ktorej sa chtiac-nechtiac lapili produktívni tvorcovia duchovných hodnôt, povinní zo dňa na deň platiť z príjmov v podobe žobračieniek dvojnásobné odvody do sociálnej a zdravotnej poisťovne, čo zapríčinilo prudký pokles ich životnej úrovne, ak nie rovno prepad cez sociálnu sieť, nehovoriac o vážne ohrozenej činnosti spisovateľských organizácií, nútených drasticky znížiť počet zamestnancov na/pod minimum, odvtedy bezmocne zápasia s byrokratickým molochom, márne protestujú a dovoľávajú sa zmeny, zbytočne poukazujú na faktickú neschopnosť odvádzať zákonom stanovené poistné, ergo *reálne* odvody z každoročne zvyšovaného a vzhľadom na ich tvrdzu *fiktívneho* vymeriavacieho základu, nedobrovoľne si hĺbia diery v dôchodkovom systéme a napriek sústavne predlžovanému penzijnému veku riskujú, že prídu o zaslúženú starobnú almužnu, s vypätými nervami čelia psychickému nátlaku oboch poisťovní, umocňovanému sústavnou hrozbou exekúcií, i neúmernej daňovej záťaži, kým neskončia na Úrade práce ako chronickí flákači, čo rozhodne neprispieva k nerušenej a sústredenej práci na literárnych dielach, do ktorých vkladajú všetok svoj um, pre ktoré vo dne v noci potia krv a žmýkajú mozgové závitky s vedomím, že im nezaručujú adekvátny zdroj obživy ani v prípade udeleného tvorivého štipendia, ktoré kleslo na úroveň životného minima a navyše ich zaväzuje nájsť si aj vydavateľa, nie div, že v nich vzrastá zlosť, nespokojnosť i vzdor, čo v nárazových vlnách preniká na verejnosť, v júni 2007 sa výkonní umelci razantne vzbúрили proti nutnosti prispievať do umeleckých fondov a písali petíciu, v ktorej žiadali zrušiť povinné 2-percentné odvody z honorárov, argumentujúc, že „*sú diskriminačné a nespravodlivé*“, že ich „*zaťažuje ďalšie poplatkové bremeno len kvôli príslušnosti k profesijnej skupine*“ (Autori chcú zrušiť povinné príspevky do umeleckých fondov. Sme z 18. 6. 2007), na čo reagoval hovorca ministra kultúry Jozef Bednár slovami, že danú otázku vyrieši nový zákon, ktorý sa už pripravuje, začiatkom roka 2011 spustil jeden iniciatívny blogger podpisovú kampaň pod heslom „*budmerický kaštieľ patrí umeniu – nie privatizérom!*“ v údajnej snahe zachrániť tvorivo-rekreačné zariadenie pre spisovateľov, čo však vyvolalo opačný účinok, lebo namiesto dôrazu na dejiny, na jeho posledného majiteľa, uhorského šľachtica Pála Pállfyho von Erdöd, neúnavného svetobežníka, ktorý si doň pred vojnou priviedol z Francúzska manželku Louisu Lévêque de Vilmorin, aby mohla v pokoji rozvíjať literárne ambície, namiesto pripomienky, že jeho najmladší syn, v r. 1992 ešte žijúci potomok, zajašal nad správou, že autori vnímajú kaštieľ ako kreatívne a inšpiratívne

prostredie, ba aj vrelo súhlasil, aby im slúžil naďalej, čo neskôr potvrdila i jeho dcéra Gina Szokolóczy, skrátka, namiesto zmienky o historickej kontinuite uprednostnil bombastické frázy o hyenách a privatizačných kostiach, čím vyburcoval istú speváčku, neschopnú dovidieť za stalinské časy, k rovnako nekultivovanej a úzkoprsej reakcii o tzv. komunistickom skanzene (Hyeny v Budmericiach? Ha, už dávno! Sme 23. 2. 2011) a následne k úsudkom aj viacerých tvorcov, ktorí sa buď prihovárali za „*niečo čisté, skromné a cenovo primerané*“ alebo za „*zásadnú reformu*“, aby si „*uzučká skupina starších, už neaktívnych literátov*“ nemýlila DSS „*s prázdninovým sídlom*“, vôbec sa nečudovali, že práve „*kaštieľ so svojím geniom loci je predmetom závislivého záujmu*“, ba aj s nadhľadom poukázali na ubiedenú literatúru, keď akcentovali, že „*potrebujeme skôr reformu, dobrú knižnú distribúciu, vydavateľov, čo vydržia vydávať knihy, ktoré nepatria k rýchlym tovarom*“, čím udreli kliniec po hlavičke a čo vypoinkoval vtedajší minister, ktorý uviedol, že „*nechápe, o čo iniciátorom ide, keď ministerstvo neplánuje predaj kaštiela*“, a zároveň dodal, že ho chystá „*do ponukového konania na prenájom*“ (Piško, M: Umelec delia Budmerice. Sme 26. 2. 2011), prirodzene, za čo najvyššiu sumu, katastrofický scenár s privatizáciou sa síce nenaplnil a huriavk utíchol, ale vzápätí sa začalo zmrákať nad *Klubom spisovateľov* v suteréne budovy na Laurinskej ul. 2, kde tradične prebiehali literárne podujatia i oslavy jubilujúcich autorov, lebo LF vraj neunesol ťarchu zvýšeného nájmu, a hoci sa zásluhou dlhoročného šéfa O. Antovszkého načas oživila jeho prevádzka, napriek nemalému úsiliu sa mu ju nepodarilo udržať na škodu spisovateľov, ktorí sa bezmocne lúčili s dôverne známym prostredím a dosiaľ nezmierili s absenciou vyhovujúcich priestorov, čo sa črtali aj opodiaľ v *Café Moaré*, ba podchvíľou sa ich domáhajú, žiaľ, hlasom volajúcim na púšti, lebo ich (malicherné?) dôvody ostávajú bez ozveny, v návale skľučujúceho pocitu sotva postrehli, že MK SR predsa len vyčlenilo financie na kompletnú rekonštrukciu budmerického kaštiela, prebiehajúcu v rokoch 2014 – 2015, ktorý odvtedy spravuje *Múzeum Červený Kameň* s vedomím, že v ňom spisovatelia môžu (aspoň zatiaľ!) užívať tri miestnosti pri zadnom schodisku...

Medzitým vstúpil do platnosti *Zákon č. 284/2014 Z. z. o Fonde na podporu umenia*, verejnoprávnej inštitúcie, nezávislej od ústredných orgánov štátnej správy, zabezpečujúcej podporu umeleckých i kultúrnych aktivít a v zmysle *Zákona č. 79/2013 Z. z.*, resp. zmeny a doplnení *Zákona č. 434/2010 Z. z.*, nahrádzajúcej podstatnú časť dotačného systému MK, teda od r. 2016 poskytujúcej finančné prostriedky najmä na tvorbu, vydávanie a prezentáciu umeleckých diel, podporu medzinárodnej spolupráce, na vzdelávacie programy, štipendia pre autorov, ktorí sa tvorivo či výskumne podieľajú na rozvoji umenia a kultúry,

a svojou rozvetvenou činnosťou sa prakticky prekrývajúcej s ustavične zužovanou pôsobnosťou LF, čoraz ťažkopádnejšieho a nespôsobilejšieho riešiť naliehavé problémy v rezorte, popravde zaujímajúceho pozíciu mŕtveho chrobáka aj na *Kongrese slovenských spisovateľov* s medzinárodnou účasťou v dňoch 22. a 23. septembra 2016 v Trenčianskych Tepliciach, kde sa precízne skoncipovali programové návrhy a požiadavky autorov, potreba inštitucionálnej podpory pôvodnej i prekladovej tvorby, tradičných literárnych časopisov i revitalizácie Klubu spisovateľov a v neposlednom rade aj nevyhnutnosť zakotviť do zákona *status spisovateľa/prekladateľa* vrátane špecifického daňového a odvodového systému odvíjajúceho sa od reálnych príjmov, lebo odvtedy uplynul takmer rok a LF nevyčlenil ani jednorazovú kompenzáciu literátom v slobodnom povolani, živoriacim v hmotnej núdzi, nehovoriac o pravidelnej sociálnej výpomoci, ba čo horšie, nedokázal ho vytrhnúť z letargie ani chronický nedostatok administratívnych síl v strešnej spisovateľskej organizácii AOSS, ktorej sa neunúva podať pomocnú ruku ani len pri príprave celoslovenských literárnych súťaží, nehovoriac o bezplatnom ubytovaní alebo aspoň strave v DSS Timrava, strká hlavu do piesku pred *Cenou P. O. Hviezdoslava*, *Cenou V. Zamarovského* i *Cenamí AOSS*, prejavuje nanajvýš povrchný záujem o *Wolkrovu Polianku* v podobe tvrdošijnej indoktrinácie svojich vyvolencov do odborných komisií bez ohľadu na ich (ne)schopnosť čo i len raz sa posadiť za jeden stôl a seriózne dohodnúť na laureátovi i držiteľoch prémie, ba v prudkom pracovnom záchvate sa prostredníctvom referentky dožaduje aj zápisnice, o ktorú by sa mala postarať sama, ak mieni vzbudiť prinajmenej iluzórny dojem, že s ostatným personálom nenadarmo ujedá tvorcom z čoraz tenšieho krajca chleba, keď jej už nedochádza, že na každú kultúrno-spoločenskú akciu či literárnu súťaž treba dôkladne vypracovať projekt, rozpočítať náklady, podať žiadosť o dotáciu v súlade s pevne (až pritvrdo!) stanovenými podmienkami novovzniknutého FPU a podľa pridelennej sumy nielen upraviť rozpočet, ale aj svojpomocne zaistiť päťpercentnú spoluúčasť, čo mi spočíva na pleciah aj s niekoľkorakými zmluvami o diele, ktoré som ako štatutárna zástupkyňa AOSS, občianskym povolaním prekladateľka, no v predsedníckej funkcii skôr ekonómka a právnička, sama skoncipovala a vzápätí uzatvárala s prispievateľmi do časopisu či spolupracovníkmi v záujme profesionálnej úrovne, za daných okolností, keď neraz netuším, kde mi hlava stojí, keď sa idem rozpoliť, ak nie rovno rozštvrtiť od zaneprázdnenosti, a podlieham vážnym obavám, že nezmyselne plytvám drahocennou energiou a raz sa zaručene utopím v papieroch, čo ma zaplavujú a čo proti vlastnej vôli vyrábam ako na bežiacom páse, naozaj nestojím o zbytočné komplikácie a na základe negatívnych skú-

seností usudzujem, že LF po 63 rokoch zavŕšil svoju úlohu na umeleckej scéne, odkiaľ by mal dôstojne odísť a prenechať žezlo nástupníckej inštitúcii FPU, ktorá predsa len pružnejšie a spoľahlivejšie reaguje na potreby tvorivých osobností v súčasnej nevelmi priaznivej situácii, hoci dáva žiadateľom o dotácie poriadne zabrat, vyžaduje všakové prílohy a potvrdenia z úradov, takisto nútených viesť zúrivú papierovú vojnu, začiatkom júna som teda na základe uznesenia Rady AOSS adresovala v mene 400-člennej základne predsedovi Rady a riaditeľovi FPU list s požiadavkou zjednodušiť administratívne náročnú a formálne zložitú agendu, ktorá sťažuje dostupnosť grantov prepotrebných na našu činnosť, skvalitniť a objektivizovať rozhodovacie kritériá, najmä keď nám odborná komisia pod nepresvedčivou zámenkou nepridelila finančnú podporu na kľúčový projekt menšinových literatúr a nepochybne postupovala v rozpore s § 17 ods. 5 Zákona č. 284/2014 Z. z. o FPU, lebo nekonala nestrannane ani vo verejný prospech, opätovne prehodnotiť spôsob výberu členov do odborných komisií, ktorí by mali proporcionálne zastupovať všetky stavovské organizácie, a zároveň zväziť uplatňované zásady tzv. *konfliktu záujmov*, lebo podľa § 17 ods. 3 v nich nesmie figurovať nielen štatutárny zástupca, no ani člen Výboru ktorejkoľvek z členských organizácií či redakčnej rady literárneho časopisu, ba ani výkonný umelec s podružným vzťahom k projektu, čo na prvý dojem pôsobí logicky, popravde však výrazne limituje možnosti AOSS navrhnuť do nich vhodného kandidáta, lebo pasívni členovia združenia nemajú príležitosť získať náležitý prehľad a rozhľad v literatúre, kým aktívni kolegovia automaticky vypadávajú z hodnotiaceho procesu, po neblahých skúsenostiach s diskutabilnou rozhladenosťou komisie sa priam žiada prekenuť viaceré disproporcie, aby sme z dôvodu *schematicky vnímanej transparentnosti nakoniec nedospeli k nežiaducej kontraproduktívnosti*, najmä keď ma riaditeľ FPU v odpovedi ubezpečil, že víta každú iniciatívu z umeleckej obce, podnety, postrehy i konštruktívne návrhy, aby sa flexibilne nastavila schéma podpory podľa aktuálnych požiadaviek, lebo onedlho sa znovelizuje koncepcia podpornej činnosti, ktorá zahŕňa aj kontinuálne trvajúce projekty, že tento rok sa o grant uchádzalo 4 488 projektov vrátane 428 žiadostí o štipendium v súhrne 38 985 731 € a komisie podporili 2 639 projektov v sume 13 611 306 € i 232 žiadostí o štvrťročné, polročné, trištvrtročné i jedno-ročné štipendium vo výške priemernej mesačnej mzdy a v sume 999 322 €, dohromady 14 610 628 €, z čoho na literatúru, dlhodobo zanedbávanú popolušku, pripadlo 1 388 846 €, a v r. 2018 bude k dispozícii úctyhodný rozpočet 20 miliónov EUR, čo vraj zaručí sľubnejšiu perspektívu do budúcnosti aj spisovateľským organizáciám... nuž, dúfajme...

Vladimíra Komorovská